

ZESPÓŁ SZKOLNO- PRZEDSZKOLNY- PRZEDSZKOLE
SAMORZĄDOWE W ZALESIU
ROK SZKOLNY 2023/2024

ZABAWY ROZWIJAJĄCE ZMYŚŁY
Z WYKORZYSTANIEM ELEMENTÓW
TERAPII PRZEZ SZTUKĘ

WSTĘP

Zabawy rozwijające zmysły to działania, które mają wpływ na proces poznawczy oraz proces rozwoju każdego człowieka. Jej zadaniem jest wspomaganie rozwoju zmysłów. Zmysły, które posiadamy skutecznie wspomagają nas w codziennym funkcjonowaniu, rozwijają naszą kreatywność i mają wpływ na umiejętność poznawania otaczającego nas świata.

Dorośli mają już rozwinięte zmysły, choć często w dość ubogi sposób, dlatego warto zainteresować się tym tematem nauczając czy wychowując dzieci. Zabawy rozwijające zmysły mają za zadanie pobudzenie zmysłów do odczuwania, do działania na korzyść rozwoju dziecka.

Zabawy te działają nie tylko na rozwój zmysłów, ale i emocji dzieci. Podczas poznawania każdego zmysłu, w każdym człowieku otwiera się póleczka, w której znajdują się emocje. Procesy poznawcze, jakie zachodzą podczas zajęć mogą wzbudzić w dziecku radość, ale i strach czy niechęć do wykonania niektórych prac. Tak np. może być w przypadku tworzenia mas plastycznych, gdzie dzieci mają duży problem z kontaktem ręki i mąki ziemniaczanej czy zmysłu smaku i węchu, gdzie próba przekonania do produktów spożywczych, które mogą zupełnie nie spodobać się dziecku, i może skończyć się fiaskiem. Nie można jednak nikogo zmuszać do wykonania czy próbowania czegośkolwiek. Każde dziecko ma prawo odmówić, ale to nie znaczy, że nasze działania powinny skupić się na jednej próbie. Zasadą zajęć jest samodzielność wykonania oraz dobrowolność.

Zajęcia powstały z myślą o optymalnym rozwoju całego organizmu dzieci 3- 4 letnich uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Zalesiu.

Założenia planu:

Cel główny:

- wpływanie na rozwój osobisty dziecka;
- wpływanie na rozwój dużej i małej motoryki;
- wpływanie na stymulację wszystkich zmysłów;
- wpływanie na rozwój mowy (ośrodki w mózgu odpowiedzialne za mowę są usytuowane blisko ośrodków odpowiadających za małą motorykę, – czyli pracę dłoni);
- budzenie ciekawości poznawczej;
- doskonalenie umiejętności współpracy;
- kształtowanie kreatywności i aktywności.

Cele szczegółowe (dziecko):

- rozbudza poszczególne zmysły i zna znaczenie ich dla ogólnego rozwoju człowieka;
- doświadcza ekspresji doznań zmysłowych, spostrzeżeń, doświadczeń i uczuć w różnorodnych formach działalności z zastosowaniem wielorakich środków wyrazu;
- rozwija takie cechy charakteru jak: ciekawość świata, samodzielność, zaradność, wiarę we własne możliwości, kreatywność, otwartość, empatię, umiejętność współdziałania;
- buduje świadomości ciała i przestrzeni;
- usprawnienia funkcje motoryczne;
- uwalnia naturalną ekspresję twórczą;
- czerpie satysfakcję z kreatywnego działania;
- doświadcza sukcesu w realizacji swoich pomysłów;

- zdobywa elastyczne podejście do zmian w stale zmieniającym się świecie;
- poznaje nowe formy wyrazu i działań artystycznych;
- wzmacnia wiarę we własne możliwości.

Metody:

- pokaz – angażujący zarówno wzrok, dotyk i inne zmysły;
- elementy sensoplastyki;
- elementy muzykoterapii;
- elementy metody paranego kręgu;
- elementy metody polisensorycznej;
- elementy dramy/terapii ruchem.

Ewaluacja:

Sposoby ewaluacji:

- poziom zadowolenia dzieci z własnych dokonań i umiejętności wykorzystanych w procesie tworzenia;
- prace dzieci, w których odkryć będzie można ich ogromne zaangażowanie, wiarę we własne możliwości, która przejawiać się będzie poprzez spontaniczne podejmowanie nowych zadań;
- nagradzanie oryginalności, kreatywności, samodzielności poprzez wystawianie prac z zajęć na korytarzu;
- na zakończenie każdego spotkania dzieci podsumują swój udział, i stopień atrakcyjności zajęć poprzez metody ewaluacji, np.: kosz i walizka, uśmiechnięte i smutne buźki.

Narzędzia do ewaluacji:

- zgromadzone prace z zajęć,
- własne obserwacje osiągnięć dzieci,

- rozmowy z drugim nauczycielem prowadzącym grupę,

Bibliografia:

1. Beata Wycech „Terapia pedagogiczna w przedszkolu z elementami integracji sensorycznej”, RAABE, Warszawa 2013.
2. R. Seitz, „Co widzisz wokół siebie?, Zabawy rozwijające zmysł wzroku”, Jedność, Kielce 2001.
3. Materiały własne.
4. Strony internetowe .

L.p.	Temat	Cel	Sposób realizacji	Pomoce
1.	Moje zmysły	- zna swoje zmysły, - wie, jak dbać o narządy zmysłów.	- Wysłuchanie wiersza B. Forma: „Części ciała”, - niedokończona postać ludzka- rozmowa na temat narządów i zmysłów, - wspólne oglądanie prezentacji i słuchanie piosenki, https://www.youtube.com/watch?v=mSU7LSxmBKY.	- wiersz B.Forma „Części ciała”, - prezentacja, - laptop, - rysunek niedokończonej postaci ludzkiej,
2.	Eksperymenty “Zmysły”	- rozpoznaje, jakiego zmysłu wymaga dana czynność.	Eksperymenty: - eksperyment ze smakiem; - tęczyowy eksperyment ze wzrokiem; - wodny eksperyment ze słuchem; - zabawa „lotto dotykowe”; - podsumowanie.	- dwa kubeczki, oznaczenia kolorów (np. samoprzylepną folią kolorową), karton, marker, sok jabłkowy i cytrynowy, - lusterko, miska, woda, latarka, kartka białego papieru, - kilka takich samych szklanek, woda, pałeczka od instrumentów perkusyjnych lub ołówki albo gruby patyk, - worek, mały pluszowy miś, drewniany samochodzik, piłka, figurka lub lalka, klocek, obrazki przedstawiające każdy z tych przedmiotów,
3.	Piracka przygoda na morzu – rozwój społeczny emocjonalny	- wie, jakie zasady panują w grupie rówieśniczej, - potrafi współpracować w grupie, - rozwija w sobie takie cechy prospołeczne jak: troska o innych, dzielenie się, chęć pomocy drugiej osobie itd.,	Wprowadzenie do tematu zajęć: - wspólna zabawa manualna przypominająca o zwrotach grzecznościowych, - zabawa ruchowa pt: „Burza na morzu”, - zabawa ruchowa pt: „Ratowanie rozbitków”, - zabawa relaksacyjna- masażyk.	- gumki recepturki do przepasek, - chusta animacyjna, - rekwizyty pirata, - lina,

4.	Jesienne zbiory – usprawnienie motoryki małej i percepcji ruchów rąk	- wzmacnia mięśnie palców, - potrafi przewlekać, - wie, jak wygląda i smakuje jabłko,	Wprowadzenie do tematu zajęć: - „Marsz do sadu”- zabawa ruchowa, - zabawa z celne rzuty, - zabawy paluszkowe, - wyszywanka bez igły – jabłko, - zabawa polisensoryczna pt: „Jabłko” , - praca plastyczna – wylepianie konturu jabłka plasteliną.	- gazeta, koszyk z jabłkami, - wyszywanka jabłko, - sznurówka, - kontur jabłka, - plastelina,
5.	Zmysł dotyku	- potrafi współpracować w zespole, - wie, że za pomocą skóry i dłoni można dotknąć i poczuć różne rzeczy, - rozpoznaje po dotyku i nazywa różnorodne przedmioty i tworzywa, - opisuje swoje wrażenia dotykowe,	Zabawy w piasku kinetycznym (przesypanie, ugniatanie, zabawy z foremkami, przesiewanie piasku. Tworzenie gotowych budowli i ozdabianie ich kamykami, muszelkami, listkami.	- 4 tace, - piasek kinetyczny, - foremki, - 4 sitka, - kamyki, muszelki, listki,
6.	Odkrywanie świata poprzez zmysł dotyku	- opisuje swoje wrażenia dotykowe, - usprawnia układ dotykowy, - dostrzega problemy ludzi niewidomych,	- dotykanie poszczególnymi palcami odpowiednich faktur; - szukanie ukrytych drobnych przedmiotów w koszu wypełnionym kasztanami, piłeczkami, makaronem, ryżem; - smarowanie dłoni pianką do golenia, kisiel, farbami; - wykonanie pracy plastycznej wybraną masą.	- różne faktury, - kosz, kasztany, piłeczki, makaron, - pianka do golenia, kisiel, farby, białe kartki,
7.	Sesja jesień	- doskonalą wrażliwość zmysłową angażując zmysły w trakcie działalności, - zapoznaje się z zapachem, smakiem	- Zapalenie lampki zapachowej (zapach lawendowy). Podchodzimy do dzieci, każdego z osobna, pomagamy mu zdmuchnąć świecę. - Kładziemy każde dziecko z osobna do basenu wypełnionego liśćmi i polecamy mu aby poruszało kończynami, tak aby słyszało szelest liści.	- lampka o zapachu lawendy - basen, koc, liście, suszarka.

		i kolorem związanym z jesienią, - aktywnie uczestniczy w zajęciach, -umiejętnie czeka na swoją kolej,	- Spotkanie z żywiołem: dziecko leżąc w basenie lub na kocu doświadcza także wydmuchu liści za pomocą urządzenia do tworzenia wiatru.	
8.	Sesja jesień część 2	- doskonalą wrażliwość zmysłową angażując zmysły w trakcie działalności, - zapoznaje się z zapachem, smakiem i kolorem związanym z jesienią, - aktywnie uczestniczy w zajęciach, - umiejętnie czeka na swoją kolej,	Powitanie „Pani Jesieni” przy piosence pt. „Przyszła pani Jesień” machanie żółtymi chusteczkami. - Spotkanie z porą roku – stymulacja wielozmysłowa (Jesień - liście, kasztany, owoce jesieni), -dotykanie, oglądanie, wąchanie, zabawa przy piosence pt. „Jesienne skarby”. - Dzieci poznają zapach wrzosu pochodzącego z lasu, dotykają go. - Kładziemy dzieci na kocyku i prowadzimy z nimi relaksację odprężającą według A. Schulza, czytając im opowiadanie „Jesienne przygody misia w lesie”. - W nagrodę za pracę i wykonywanie poleceń częstujemy dzieci kremem orzechowym.	- wrzos, - krem orzechowy, - liście, kasztany, owoce jesieni,
9.	Kształtowanie obrazu i schematu ciała oraz orientacji przestrzennej	- potrafi wskazać poszczególne części ciała, - wie, gdzie jest prawa, lewa strona, góra, dół, - wykonuje polecenia nauczyciela,	- nazywanie i dotykanie poszczególnych części ciała - rzucanie woreczków wg instrukcji: do góry, do tyłu, w lewo, w prawo w dół, - dotykanie i poruszanie prawymi i lewymi częściami ciała, - wrzucanie woreczków do kosza ustawionego przed dzieckiem zgodnie z instrukcją: prawą ręką dwa woreczki, lewą ręką jeden woreczek, - poruszanie się wg instrukcji: zrób dwa kroki do przodu, trzy kroki do tyłu, jeden w prawo, - zabawa w lustro –powtarzanie ruchów drugiej osoby.	- woreczki, kosz,

10.	Zabawy wspierające rozwój słuchu	- wyodrębnienie mowy spośród bodźców zakłócających,	Zabawy: - „Wyskacz z siebie kłopoty, problemy”, - „Gazetowe odgłosy”, - „Ruski samolot” – zabawa rytmiczna. - „Dzieci w domkach – dzieci na spacer”, - „ Dzień dobry”.	- gazety, - Muzyka: Hollywoodhits „GrekZorba taniec” M.Theodorakis, -Muzyka: Metallica„ThefourHorseman”,
11/12.	<u>Zima - Zima.</u> <u>Stymulacja</u> <u>polisensoryczna</u>	- kojarzy zapach miętowy, kolor biały, - uczestniczy w ćwiczeniach oddechowych, - opisuje cechy charakterystyczne dla zimy, - opisuje swoje doznania zmysłowe, - oczekuje na swoją kolej,	Powitanie dzieci piosenką pt: „Witaj...” z serii, „W co się bawić z dziećmi” M. Bogdanowicz; masowanie dłoni oliwką. - Zapalenie kadzidełka miętowego – stymulacja węchu. -Wysłuchanie piosenki o zimie; gra na trójkątach. -Rozmowa na temat zimy i jej cech (temperatura, kolor śniegu); rozmowa na temat zabaw w jakie można się bawić na śniegu. Opisywanie wyglądu i cech śniegu. - Zabawa ruchowa przy muzyce Vivaldiego”. Każde dziecko otrzymuje pasek białej bibuły – swobodny ruch przy muzyce. - Stymulacja czuciowa – smakowanie landrynek; określanie smaku. - Zabawa przy muzyce „Śnieżynki”. Kiedy muzyka gra dzieci poruszają się, ale kiedy przestanie grać zapadają w zimowy sen i są przykrywane białym prześcieradłem. - Ćwiczenia oddechowe – zdmuchiwanie białych chust z głowy.	- landrynki miętowe, - olejek miętowy i kadzidełka miętowe, - instrumenty (trójkąt, dzwoneczki), - białe chusteczki, prześcieradło lub biały obrus, - białe paski bibuły marszczonej, - płyta z muzyką,
13.	Muzykoterapia wspiera rozwój słuchu	- stymulacja funkcji mowy oraz doskonalenie procesu analizy i syntezy słuchowej,	- Zabawa „Różne dźwięki” – dziecko słucha dźwięków, a następnie zamyka oczy. N ponownie uderza w przedmiot, a dziecko odgaduje jego nazwę. - Zabawa „Zrób gdy usłyszysz ”, - Zabawa „Wizyta mieszkańców z innej planety”.	- różne przedmioty np. garnek, słoik , książka, klocek, butelka, pałeczka, - obrazki,

		- wykonuje dane polecenie, - wybiera obrazki i tworzy wyraz rozpoczynający daną sylabę, - łączy sylaby i wskazuje dany obrazek,		
14.	Zmysł wzroku	- łączy w pary sylwety skarpet o jednakowym wzorze, - dokonuje segregacji na podstawie jednej cechy. - układa w pary kolory - rozróżnia kolory: czerwony, zielony, niebieski, żółty;	- Skarpetki do pary”- zabawa rozwijająca zmysł wzroku; - kolorowe tabliczki - pomoc Montessori; - zabawa w „Widzę coś!”.	- skarpetki około 10 par , - kolorowe tabliczki montessorii,
15.	Doskonalenia motoryki małej	- wzmacnia czucie palców, - doświadcza stymulacji dotykowej,	Zabawy : - szukanie skarbow; - zapasy palców; - zabawa w kisielu.	- miski, - różne masy typu: kasza manna, ryż, makaron, kasza gryczana, - apaszka, - małe zabawki z jajka niespodzianki, - cerata, - fartuszki, - kisiel - kartki,
16.	Bawimy się w rozpoznawanie produktów po dotyku, smaku i zapachu	- dotyka, węża i próbuje produktu, - potrafi określić cechy danego produktu, - rozwija zmysł dotyku, smaku i węchu,	Zabawy stymulujące zmysł dotyku, smaku i węchu.	- owoce i warzywa,

17.	Zabawy sensoryczne	- dostarczenie różnorodnych bodźców, które wspomagają rozwój zmysłów, - poszerza swój świat doznań, - świadomie korzysta ze swoich zmysłów,	Zabawy sensoryczne: - malowanie w woreczku strunowym, - zabawa „Tonące statki”, - zabawa „Balonowe stempelki”.	- farby, - woreczki strunowe, - łyżka wazowa , miska, piłki/korki,balony,
18.	W sklepie z zabawkami – percepcja wzrokowa	- dokonuje analizy i syntezy wzrokowej, - doskonali spostrzegawczość, - rozwija umiejętność zauważania zmian w szeregu przedmiotów,	Wprowadzenie do zajęć: - Inne czy takie same?.Porównywanie dwóch wiaderka /lalek /misiów /aut. Wyszukiwanie różnic pomiędzy obrazkami – zabawa „sklep z zabawkami. Ćwiczenia- dobierana obrazkowa. Łączenie takich samych ilustracji w pary. Zamykamy sklep.	- 2 identyczne laki, auta, misie , wiaderka, - plansza Zuzia i Ala - mazak ścierny, - kredki lub flamastry, - układanki z serii „memo”, - przedszkolny sklep i kasa,
19.	Lepszy wzrok	- rozwija i doskonali zmysł wzroku,	Obserwacja zmieniających się obrazów w wodnych lampach- kolumna wodna. - Zabawy z latarką -śledzenie światła wzrokiem, rysowanie światłem po ścianie, nazywanie oświetlonych przedmiotów, goniące się dwa światła. - Układanie puzzli, układanek, rozsypanek obrazkowych.	- kolumna wodna, - 3 latarki, - puzzle , układani dostępne w przedszkolu
20.	Zmysł smaku i węchu	- rozwijanie i doskonalenie zmysłu węchu,	Zabawa: - „ Słoiki zapachowe”, - „Poznajemy zapachy”.	- słoiczki z zapachami np.: mięta, skórka pomarańczy, kawa, cynamon, bazylia, oregano, pieprz, cebula, koperek, curry, czekolada,
21.	Tor przeszkód	- trenuje koordynację, równowagę, - pobudza zmysły,	Przechodzenie przez kręty tor przeszkód. - chodzenie z łyżką utrzymując na niej piłeczkę pingpongową,	- 14 butelek wypełnionych wodą o różnej temperaturze, - łyżka, piłeczka pingpongowa,

			- chodzenie z woreczkiem na głowie, - skakanie na jednej nodze.	- woreczki, - piłka do kosza,
22.	Kształtowanie sprawności manualnej (grafomotoryka)	- wzmacnia mięśnie palców, - potrafi uchwycić przedmiot za pomocą chwytu pęsetkowego, - potrafi odwzorować podany wzór,	Praca plastyczna „Wzory z guzików i nie tylko”.	- kolorowe guziki, chrupki, suchy makaron, koraliki, - blok techniczny, klej magic,
23.	Kształtowanie sprawności manualnej (grafomotoryka)	- wzmacnia mięśnie palców, - potrafi uchwycić przedmiot za pomocą chwytu pęsetkowego, - potrafi odwzorować podany wzór,	Praca plastyczna „Sypane szlaczki”.	- plastikowe tacki, - kasza manna, - blok techniczny, klej magic, szlaczki,
24.	Elementy Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne-	- rozwija sprawność ruchową, świadomość własnego ciała, przestrzeni i działania w niej, - rozwija umiejętność dzieleni się przestrzenią z innymi ludźmi i nawiązywania z nimi kontaktu, - pobudza aktywności i inicjatywę,	Powitanie – ćwiczenia rozwijające świadomość osoby. - ćwiczenia kształtujące świadomość schematu ciała (powitanie paluszkami, stopami, wskazywanie za prowadzącym swoich części ciała), - ćwiczenia kształtujące świadomość przestrzeni (jak najwyżej, bączek, zabawa raki), - ćwiczenia oparte na relacji „z”(zabawa razem w kole), - ćwiczenia oparte na relacji „razem”(rowerek, piłowanie drewna).	-----
25.	Ruch to zabawa	- rozwijanie ogólnej koordynacji ruchowej i sekwencyjności,	- Czołganie się po podłodze w przód i tył, - Rzucanie do celu tyłem, - Kreślenie symetrycznych kół stopami i łokciami,	- woreczki, ławeczka, sprzęt dla dzieci do hokeja,

			- Chodzenie po ławeczce w przód, tył, bokiem, zrzucanie nogą woreczków, - klaskanie dłońmi nad głową, z przodu z tyłu i po bokach, - strzelanie goli do bramki za pomocą kija hokejowego, - czworakowanie bokiem.	
26/27.	Wiosna	- doskonalili wrażliwość zmysłową angażując zmysły w trakcie działalności, - zapoznaje się z zapachem, smakiem i kolorem związanym z wiosną, - aktywnie uczestniczy w zajęciach, -umiejętnie czeka na swoją kolej,	Zapalenie lampki zapachowej (zapach cytrynowy). Podchodzimy do każdego dziecka eksponując palącą się świeczkę. Zwracamy uwagę na zapach i cechy ognia: ciepły, jasny. - Powitanie piosenką w której wymienia się imię każdego dziecka i jednocześnie masowanie dłoni cytrynową oliwką zapachową. Zbliżamy dłoń dziecka do nosa, by wyraźnie poczuło prezentowany zapach. - Opowiadanie o porze roku – wiosnie. Czytanie gotowego tekstu opisującego barwnie tę porę roku, połączone z eksponowaniem odgłosów wiosny, (śpiewu ptaków, brzęczenie owadów, szumu lasu). - Spotkanie z żywiołem – zabawy ziemią przy muzyce relaksacyjnej. Każde dziecko sadi swoją roślinkę. - Muzykowanie na instrumencie – bębnie. Zabawy z jego użyciem. Próba samodzielnego zagrania przez każde z dzieci. - Zastosowanie bodźców smakowych – wiosną podajemy cytrynę z cukrem. - Zastosowanie bodźców smakowych – wiosną podajemy cytrynę z cukrem. - Gaszenie lampki zapachowej – każde dziecko zdmuchuje płomień świecy i jednocześnie śpiewamy	- świeczka i oliwka o zapachu cytrynowym, - ziemia, doniczka i roślina dla każdego dziecka, muzyka relaksacyjna, - bębenek, - cytryna z cukrem,

			piosenkę pożegnalną z wymienianiem imion każdego dziecka.	
28.	Owocowe szaszłyki	- zna zasady zdrowego odżywiania, - zna zasady higieny obowiązujące podczas przygotowania i spożywania posiłków, - rozwija i doskonali zmysł smaku, węchu, dotyku.	- wykonanie samodzielne przez dzieci własnych owocowych szaszłyków.	- patyczki od szaszłyków, - owoce przyniesione przez dziecko,
29.	Spacer z zapachami	- rozwijanie i doskonalenie zmysłu węchu, - uświadamia sobie bogactwo zapachu w swoim otoczeniu,	- spacer po najbliższej okolicy.	-----
30.	Księga zapachu	- rozwijanie i doskonalenie zmysłu węchu, - uświadamia sobie bogactwo zapachu w swoim otoczeniu, - umie aktywnie współdziałać w grupie podczas zajęć,	Do zeszytu przeklejamy pęczki roślin z okolicy oraz suszone przyprawy z ogródka,	- zeszyt, klej magic, zebrane rośliny i przyprawy,
31/32.	Lato	- doskonali wrażliwość zmysłową angażując zmysły w trakcie działalności, - zapoznaje się z zapachem, smakiem	Zapalenie lampki zapachowej (zapach różany). Podchodzimy do każdego dziecka eksponując palącą się świeczkę. Zwracamy uwagę na zapach i cechy ognia: ciepły, jasny. - Powitanie piosenką w której wymienia się imię każdego dziecka. Podczas piosenki masujemy dłonie dzieci oliwką o zapachu róży. Zbliżamy dłoń dziecka	- świeczka i krem o zapachu różanym, - sztuczne ognie, grzechotka, - muszelki, piasek.

		i kolorem związanym z latem, - aktywnie uczestniczy w zajęciach, - umiejętnie czeka na swoją kolej.	do nosa, by wyraźnie poczuło prezentowany zapach. - Opowiadania o porze roku połączone z prezentowaniem materiału przyrodniczego: - czytanie wiersza barwnie opisującego tę porę roku, - słuchanie piosenki „Morze” mówiącej o znakach lata: (piasku, muszelkach, wodzie itp.), w trakcie piosenki eksponujemy wymienione w piosence „dary lata”, - słuchanie szumu morza i rzeki, - Spotkanie z żywiołem – ogniem: - prezentujemy palących się jednocześnie kilka świeczek, by wzmocnić efekt wielkości płomienia - eksponowanie sztucznych ogni, - Muzykowanie na instrumencie – zabawy – zabawy grzechotką i próba samodzielnego zagrania przez każde z dzieci.	
--	--	---	--	--